

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

Sendt til: sum@sum.dk og cfma@sum.dk

7. marts 2024

Høring: Udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol) - Sagsnr. 2023 – 4403 - 78940

VSOD (Vin og Spiritus Organisationen i Danmark) har modtaget høring til udmøntningen af første del af regeringens forebyggelsesplan. I den forbindelse ønsker VSOD at takke for muligheden for at indgive høringssvar over de foreslåede ændringer. VSOD kommenterer kun på de dele af forslaget, der omhandler salg af alkohol.

Generelle bemærkninger

VSOD bakker i udgangspunktet varmt op om formålet med ændringen af loven – at mindske, og forhåbentligt helt eliminere umådeholdent druk blandt unge. Alkohol er ikke et produkt for børn. Sammenlignet med vores nabolande har Danmark i mange år ligget dårligt placeret, målt på børn og unges indtag af alkohol, og der er brug for en stærk, fælles indsats fra alle relevante aktører i samfundet for at løse problemet. Det problematisk er ikke alene mængden af alkoholen der indtages, men også måden den indtages på, og hvor tidligt danske børn og unge begynder på dette. På trods af gradvise forbedringer i denne statistik over de sidste par årtier, er danske unge, med afstand, fortsat den gruppe i EU der begynder tidligst og drikker mest ad gangen (såkaldt *bingedriking*).

Samtidig er alkohol et lovligt produkt, som også kan nydes i ansvarlige rammer. Derfor er det væsentligt, at tiltag målrettes de unge, så de får de bedst mulige betingelser for at udvikle en god alkoholkultur, der kan følge dem resten af livet. Dette vil på sigt føre til en bedre alkoholkultur generelt i samfundet.

Druk blandt børn og unge er primært forårsaget af en dansk beruselseskultur, som kræver en samfundsmæssig kulturændring for at kunne ændres. Nærværende forslag sigter mod at sikre en stærkere håndhævelse af salgsaldersgrænserne for alkohol, og dette er et vigtigt skridt for at nå dette mål. VSOD mener dog ikke, at nærværende tiltag kan stå alene for at løse problemet med druk blandt børn og unge – ligesom vi fortsat efterlyser en ensartet 18-årsgrænse for al salg af alkohol i detailhandlen. Dette tiltag har veldokumenterede effekter på især de unges debutalder. En senere debutalder, som er afgørende for sunde alkoholvaner senere i livet.

Bemærkninger til indførelse af forsøg med unge kontrolkøbere (*mystery shoppere*)

VSOD bakker op om alle tiltag der kan øge håndhævelsen og effektiviteten af salgsaldersgrænserne for alkohol. Af samme årsag er VSOD åben overfor et eksperiment med brugen af såkaldte mystery shoppere for at nedbringe ulovligt salg af alkohol til unge og børn. Ligesom med resten af forebyggelsespakken er det centralt, at der bliver lavet en grundig evaluering af eksperimentet og effekten af dette håndhævelsen af salgsaldersgrænserne for alkohol.

VSOD havde dog hellere set at man i samme omgang havde indført en aldersgrænse på 18 år for al salg af alkohol. Dette er både dokumenteret at have en større effekt, og ville have været nemmere at håndhæve og kommunikere for butikkerne til kunder og ansatte. Derudover ville det have haft en større gennemslagskraft i samfundet, end den nuværende justering af de differentierede aldersgrænser.

Afslutningsvist er det væsentligt, at kontrollen er risikobaseret, således, at der holdes øje med de dele af detailhandlen der vurderes at have det største problem med at overholde salgsaldersgrænserne.

Bemærkninger til indførelse af elektronisk alderskontrol online

VSOD bakker op om en elektronisk aldersverifikation, som kan understøtte effektiviteten af salgsaldersgrænsen online. Det er dog ikke vores vurdering, at online salg af alkoholprodukter til unge under 18 eller 16 år er specielt udbredt.

Det er i den sammenhæng positivt, at der lægges op til at forhandlerne selv kan vælge en løsning for aldersverifikation, så længe denne lever op til kravene. Det er vigtigt, at forhandlerne ikke tvinges til at vælge en bestemt teknologisk løsning til at løse opgaven med elektronisk aldersverificering, da nye og mere effektive løsninger kan opstå i de kommende år – særligt med henblik på den meget dynamiske udvikling indenfor brug af betalingsmidler. Også her er det væsentligt, at tiltaget bliver fulgt op med en risikobaseret kontrol af Sikkerhedsstyrelsen.

Dog mener VSOD også, at en ikrafttrædelsesdato den 1. oktober 2024 er for kort frist til at implementere et aldersverifikationssystem for de fleste virksomheder med salg online. På den baggrund bakker VSOD op om Dansk Erhvervs forslag om ikke at implementere kravet om et nyt online aldersverifikationssystem før juli 2025. Dette vil give tid til udvikling af teknologiske alternativer, og større konkurrence på at levere denne løsning.

Samtidig kan det give god mening at vente med implementeringen af den elektroniske aldersvalidering online, til der evt. kommer en løsning på initiativet om aldersvalidering på betalingskort i fysiske butikker.

Derudover havde det været enklere for forhandlerne og styrket effekten af ovenstående tiltag, hvis man havde lavet en ensartet 18-årsgrænse for al salg af alkohol, i stedet for en yderligere differentieret salgsaldersgrænse for alkoholprodukter for hhv. 16 og 18-årige.

Bemærkning om evaluering og opfølgning

Det eneste tiltag, der lægges op til en planlagt evaluering af effekterne af, er forsøget med mystery shopping. Dette bør udvides til at gælde for samtlige af tiltagene i forebyggelsespakken. Det centrale i forebyggelsestiltagene bør være hvorvidt tiltagene har en konkret effekt i forhold til at nå de politiske målsætninger for forebyggelsespakken – på alkoholområdet eksempelvis en senere debutalder for børn og unge, eller et vedvarende og signifikant fald i andelen af unge under 18 år, der har prøvet *bingedrinking*. Det er derfor ærgerligt, at der i udkastet ikke lægges op til at følge udviklingen i børn og unges alkoholvaner, og de forventede effekter af tiltagene i forebyggelsespakken.

VSOD står til rådighed for uddybning af høringssvaret.

Med venlig hilsen

Matthias Korth Vesterdal
Sekretariatschef

Vin & Spiritus Organisationen i Danmark